

3. TOM-PERUSVALMENNUS

Muisti ja muistisairaudet



**Etelä-Pohjanmaan
Muistiyhdistys ry**
Muistiliiton jäsen



TOM-Hanke 2018

Yksilöllinen muistisairaus

Muistisairaus etenee ja oireilee kullakin henkilöllä yksilöllisesti.

Muistisairaana ihmisen elämänhistorian tunteminen mahdollistaa sen, että hänet osataan kohdata oikein ja yksilöllisesti

Diagnoosien ja fyysisen toimintakyvyn lisäksi meidän tulee tietää sairastuneen elämänhistoria, elämäntyyli, luonteenpiirteet, osaamiset, kommunikaatiokeinot, mielenkiinnon ja inhon kohteet, toiveet, haaveet, tavat.

HOITOTAHTO

Yksilöllinen muistisairaus

Läheisen rooli:

- Havainnoitsija, arjessa tapahtuvat muutokset tärkein diagnosointiväline
- Sanansaattaja, toimii viestin välittäjänä silloin kun kehitysvammainen ei itse osaa, kykene ilmaisemaan omia tunteuksiaan, tahtoaan
- Kehitysvammaisen apuna, tukena ja turvana

Kun me tunnemme muistisairaahan menneisyyden, meidän on helpompi ymmärtää hänen nykyisyyttään.

Muistisairaahan kehitysvammaisen yksilöllisyyden tukeminen

YHTEISEN KIELEN LÖYTÄMINEN

- Muistisairauden myötä ihmisen kyky itseilmaisuun ja läheisten viestinnän ymmärtämiseen muuttuu muotoaan
- Kommunikointi ja kohtaaminen voi tällöin tapahtua myös sanattomasti; kosketuksen, katseen, hymyn ja läheisyyden kautta
 - Odota rauhassa, anna aikaa asian ilmaisemiseen. Älä keskeytä, arvaile tai korjaa ilmaisua. Anna aikaa reagoida ja vastata.
 - Ole oma itsesi ja aidosti läsnä. Ole tilanneherkkä ja joustava, älä kiirehdi.

Meillä jokaisella on tarve tulla ymmärretyksi ja kohdatuksi!

Muistisairaahan kehitysvammaisen yksilöllisyyden tukeminen

Huolellinen elämänhistorian dokumentointi

- Päiväkirjat, toimintakykyarviot, potilastietokannat, valokuvat, videot

Tukipalvelut, joiden avulla mahdollistetaan mielekäs ja virikkeellinen elämä

- Kuljetuspalvelu, henkilökohtainen avustaja, ystävätoiminta, apuvälineet, hoitotuet, asumispalvelut

=> Palvelusuunnitelma, **palveluiden täytyy tukea henkilölle tärkeiden asioiden toteutumista**

Itsemääräämisoikeus

<https://www.youtube.com/watch?v=vmB4YH5eT4s>

TOM

Itsemääräämisoikeus



Jokainen ihminen on yhtä arvokas ja jokaisella on samat oikeudet.



Vaikka tarvitset apua ja tukea, sinulla on silti itsemääräämisoikeus.



Itsemääräämisoikeus liittyy koko elämään.



Itsemääräämisoikeuteen liittyy myös se, että jokainen on oman elämänsä paras asiantuntija.

Itsemääräämisoikeus



Jokaisella on oikeus vaikuttaa omaan elämäänsä liittyviin asioihin.



Jokaisella on oikeus tulla ymmärretyksi ja kertoa asioista omalla tavallaan sekä saada siihen apua ja tukea.



Itsemääräämisoikeus tarkoittaa päätösten ja valintojen tekemistä.



Päätösten tekeminen voi olla vaikeaa ja sitä täytyy harjoitella. Sinulla on oikeus saada myös apua päätösten ja valintojen tekemiseen.

Itsemääräämisoikeus



Jotta voi tehdä päätöksiä, täytyy olla tietoa asioista. Jokaisella on oikeus saada tietoa asioista niin, että pystyy ne ymmärtämään.



Päätöksistään ja omasta käyttäytymisestä on myös otettava vastuu ja jokaisella on oikeus saada apua ja tukea seurausten ymmärtämiseen.



Aina ei tarvitse onnistua vaan elämään kuuluvat myös epäonnistumiset. Elämässä on tärkeää ottaa myös riskejä, mutta niitä täytyy miettiä ja harkita.



Jokaisella on oikeus tehdä asioita, jotka ovat hänelle tärkeitä ja joissa on hyvä. Jokaisella on myös oikeus kokeilla ja oppia uusia asioita.

Omaishoitaja –video:

<https://www.youtube.com/watch?v=xbWrldhfnXQ>

Kahden maailman välissä:

<https://www.youtube.com/watch?v=nedZiUDqO6E>

Epäkohtia kehitysvammaisten kertomana:

<https://www.youtube.com/watch?v=BdSnyPIL2Lw>

Itsemääräämisoikeus:

https://www.youtube.com/watch?v=iskeoyF_WNs

<https://www.youtube.com/watch?v=kWqMV4cUUEA>

Lähteet

- www.muistiliitto.fi
- www.verneri.net
- www.kvps.fi
- <http://papunet.net/materiaalia/hoivalluksia>
- http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00899
- <https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/22651/elamantarinat.pdf?sequence=1>